

Skûtsjecoach

Skûtsjesilers zijn niet alleen in de zomer actief. Schippers speuren in de wintermaanden naar nieuwe bemanningsleden, het team klust aan het schip en de zeilers zijn vanaf maart weer op het water te vinden. Om tijdens de wedstrijden van de SKS super te presteren, werken de mannen van De Sneker Pan met een teamcoach. „Ik zeg echt geen tsjakkaa.”

De golven waren kort en de wind kwam uit het westen toen de skûtsjes zeilden op het IJsselmeer. Vanaf de dijk bij Stavoren keek Kris Heijnis naar de schepen, de zeilen en de mannen. „Hasto it heart, Snits hat in Ratelband oan board”, hoorde hij een andere toeschouwer zeggen. Maar teamcoach Heijnis zegt echt geen „Tsjakkaa!”

Het ruim van de Douwe Hendrik is leeg, het IJsselmeerzand is gelost. Hetty Visser loopt naar de boeg van het binnenvaartschip. Als haar man Douwe met zijn rechterhand een seintje geeft, weet zij precies wat hij bedoelt. Die tros moet naar de kant.

„Werom snapt myn frou wol hoe't ik it hawwe wol en giet it net sa mei dy kerels op it skûtsje?”, vroeg Visser zich vijf jaar geleden af. De schipper van de Sneker Pan had het gevoel dat hij zijn enthousiasme voor het zeilen, het schip, de wind en het water niet kon overbrengen op zijn bemanning. „Ik hie it gefoel dat ik der allinne yn stie.”

Gemakzuchtig

„Wy hiene alles wûn, wiene gemakzuchtich wurden, freeslik. Hoe't ik dat feroarje koe, wist ik net. Ik wie it net wend om te wurkjen mei in ploech.” Hetty en Douwe varen altijd samen, al dertig jaar.

Stoppen met skûtsjesilen was een optie. Of het moest drastisch anders. Visser kwam op het spoor van teamcoach Heijnis uit Gorredijk. „It wie foar my al wat glibberich. Coaching wie fansels in frjemde matery yn de skûtsjewrâld”, zegt Visser.

Zij spraken over het doel van de schipper. „Meigean

Het Sneker skûtsje op de Langweerder Wielen.

Foto LC/Jan de Vries

foar de earepriis.” Over het bijzondere van het skûtsjesilen, schippersfamilies, de verbanden en tradities. „En topsport fansels.” Over omgaan met kritiek. „Dat wie ik net wend.”

Dat merkte Heijnis. „Douwe is een dominante man. Maar hij wilde wel dat de bemanning meer initiatief toonde. Ja, dan moet je zelf toch echt meer achterover leunen.” In oktober 2001 kreeg ieder bemanningslid een brief over de nieuwe werkwijze aan boord van de Sneker Pan. Zij krijgen sindsdien een jaarcontract zodat er ieder najaar gelegenheid is voor een evaluatie. „Heel revolutionair”, zegt Heijnis, die ook brandweerteams en bedrijven adviseert.

‘De race is een crisis.
En dan is
Douwe de leider. Punt.’

Sommige bemanningsleden waren sceptisch. „Wy geane dochs allinne mar te hurdsilen, wy hawwe fjirtjin dagen fakânsje en fierders gjin nijs”, vertelt Visser. Maar na de eerste gesprekken met Heijnis veranderde dat. „Elkenien woe kampioen wurde, de ien fia de Noardpoal, de oar fia de Sahara, it doel is gelyk. No hawwe wy allegear deselde route nei itselde doel”, merkte Visser.

Om dat te bereiken heb je behalve geluk, een perfect schip en dito bemanning nodig. „Sy hoege perfoarst gjin topsilers te wêzen. Dat is in misferstân.” Op advies van Heijnis kijkt hij meer naar de ploeg als geheel. „Der past net in soart Johan Cruijff yn dy't 85 meter foar de musyk útrint.”

Communicatie is het toverwoord van Heijnis. En daarom geeft Visser na ieder seizoen *feedback* en de bemanning geeft haar mening over het functioneren van de schipper. „Wy moatte prate mei elkoar, net oer elkoar. Froeger wie de SKS fjirtjin dagen, mar no sile wy fan maart oant novimber mei ús ploech. Dan moat it ek wurkje.” Tijdens de wedstrijden blijft discussie taboe. Heijnis: „De race is een crisis. En dan is Douwe de leider. Punt.”

Heijnis houdt zich dan al helemaal afzijdig. „Ik ga niet mee aan boord. Ik houd afstand, anders kan ik niet adviseren. Ik kijk, ik let op de communicatie en na het seizoen evalueren we alles. Waar zat de kracht en waar zat de kwetsbaarheid, wat gaat goed, wat zit je dwars en waar zitten de verbeterpunten.” Of het dankzij de andere werkwijze is of niet, de Sneker Pan werd in 2002 en 2003 kampioen. De afgelopen twee jaar eindigden de mannen als derde.

Sfeer

De sfeer aan boord is veranderd, zegt Visser. „Froeger wie der wolris trammelant en net útsprutsen ergernissen. Dan sukkelde it wat troch, mar no is alles besprekber. Ek de selfredsummens is grut. Sa wurket op tiisdeitejûn in part fan de bemanning spon-taan oan it skûtsje en as wy yn maart of febrewaris sile wolle, sjocht net ien der raar fan op.” Maar de nieuwe werkwijze stoot ook wel eens een nieuw bemanningslid af, merken Heijnis en Visser.

„Het is heel verplichtend”, zegt de teamcoach, want de eisen zijn helder maar hoog. Visser: „Moast entûsjast, sterk en linich fan geast wêze, beskikke oar in grut groepsgemoel en in hoap frije tiid. Fan maart oant novimber bist 80 persint fan de wykeinen der mei dwaande. As de Sneker Pan in dyn libben past, bisto hartstikke wolkom. Past it net mear, dan moast ôfskie nimme. Dy ôfspraak is no dúdlik.”

TRUUS DUISTERWINKEL